

Якими є особливості обробки персональних даних органами Національної поліції в період дії воєнного стану?

Запровадження Указом Президента України від 24.02.2022 року № 64/2022 режиму воєнного стану по своїй території України зумовило покладення на органи Національної поліції виконання окремих додаткових повноважень. Йдеться, серед іншого про можливість отримувати безоплатно, в межах визначених законодавством України повноважень від суб'єктів владних повноважень, підприємств установ та організацій державної і комунальної власності інформацію, необхідну для виконання покладених обов'язків, збирати у осіб, затриманих за підозрою у вчиненні правопорушень біометричних даних, необхідних для ідентифікації затриманих, або заарештованих осіб. Це також повноваження, які стосуються затримання і доставлення до уповноважених територіальних підрозділів Державної міграційної служби України іноземців та осіб без громадянства, які незаконно перебувають на території України, тощо. Ці та інші повноваження Національної поліції перебувають у тісному зв'язку з процедурами обробки персональних даних, які характеризуються певними особливостями щодо цього правоохоронного органу.

Згідно з ч. 1 ст. 1 Закону України «Про Національну поліцію» від 02.07.2015 року № 580-VIII, Національна поліція України - це центральний орган виконавчої влади, який служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку.

Відповідно, діяльність Національної поліції, зміст її компетенції способи здійснення повноважень у період дії режиму воєнного стану визначаються саме змістом проголошених прав і свобод людини, законодавчо визначеними завданнями функціонування цього суб'єкта владних повноважень.

Законодавче наділення Національної поліції статусом центрального органу виконавчої влади означає поширення на цей орган державної виконавчої влади ознак розпорядника публічної інформації, зокрема, конфіденційної про фізичну особу. Така юридична риса Національної поліції впливає із системного тлумачення змісту норм, передбачених у ч. 1 ст. 1 закону України «Про Національну поліцію» та ст. 12 Закону України «Про доступ до публічної інформації».

При цьому, згідно з приписами ч. 1 ст. 25 закону України «Про Національну поліцію»: «Діяльність поліції, пов'язана із захистом і обробкою персональних даних, здійснюється на підставах, визначених Конституцією України, законом України «Про захист персональних даних», іншими законами України».

Виходячи зі змісту положень ч. 1 ст. 27 останнього зі згаданих Законів, обробка персональних даних органами Національної поліції, включаючи збирання, накопичення, зберігання, доступ, поширення, видалення і знищення відповідних даних повинна відповідати загальним вимогам законодавства України, норми якого поширюються на такі дії.

Щодо громадян, чий персональні дані обробляються органами Національної поліції це означає наступне:

- Мета обробки персональних даних повинна визначатися в законах або підзаконних актах до початку процедур обробки.
- Зібрані персональні дані мають бути пропорційними та ненадмірними стосовно мети, з якою вони були зібрані;
- Обробка персональних даних в діяльності Національної поліції має бути законною, пропорційною стосовно мети обробки та обмежуватися конкретними строками.
- Підставою для обробки персональних даних посадовими особами Національної поліції є дозвіл наданий законом, для виконання передбачених законодавством України завдань Національної поліції.

- У відносинах з Національною поліцією громадяни наділяються усіма правами, передбаченими у ч. 2 ст. 8 Закону України «Про захист персональних даних».
- Незаконно зібрані персональні дані підлягають невідкладному видаленню або знищенню з метою припинення їхньої подальшої обробки.

Первинними джерелами відомостей про фізичну особу, з яких посадові особи Національної поліції можуть одержувати персональні дані є: видані на її ім'я документи; підписані нею документи; відомості, які особа надає про себе, частина четверта статті 6 Закону України «Про захист персональних даних».

Якщо документи, видані на ім'я фізичної особи містять інформацію відмінну, ніж та, яка внесена про таку фізичну особу до бази даних реєстру з використанням якого було оформлено документ на ім'я особи, то використовуються відомості, зазначені у документі, виданому на ім'я особи.

Таким чином, обробка персональних даних посадовими особами Національної поліції в період дії режиму воєнного стану повинна ґрунтуватися на законних підставах, бути відповідною меті такої обробки, обмежуватися повноваженнями конкретної посадової особи мати строковий індивідуальний характер, а також проводитися з використанням професійних засобів автоматизованої обробки інформації про фізичних осіб.

Для суб'єктів владних повноважень

При визначенні особливостей діяльності Національної поліції у відносинах щодо обробки персональних даних в період воєнного стану, необхідно виходити з того, що посадові особи цього органу мають оперативний доступ до інформації, яка міститься в державних реєстрах і базах даних. При цьому, Національна поліція щодо зібраних наборів персональних даних відповідно до Законів України «Про захист персональних даних» та «Про Національну поліцію» виконує функції володільця відповідної інформації.

Щодо реєстрів та баз персональних даних, які формуються Національною поліцією, вказаний суб'єкт владних повноважень, виконує функції держателя (розпорядника) таких реєстрів або баз даних.

При здійсненні доступу посадовими особами Національної поліції до персональних даних необхідно враховувати наступні особливості:

- Органи та посадові особи Національної поліції мають безпосередній оперативний доступ до інформації та інформаційних ресурсів інших органів державної влади за обов'язковим дотриманням [Закону України](#) "Про захист персональних даних", ч. 1 ст. 27 Закону України «Про національну поліцію»;
- Основною підставою для обробки персональних даних є дозвіл на таку обробку, наданий володільцю персональних даних (Національній поліції відповідно до закону виключно для здійснення нею власних повноважень).
- При виконанні співробітниками поліції оперативних завдань або надання першої медичної допомоги потерпілій особі, підставою для обробки персональних даних може бути захист життєво важливих інтересів суб'єкта персональних даних.
- Обробка персональних даних допускається лише з метою та у спосіб, визначений законодавством України.
- Оперативний доступ співробітників допускається лише до тих наборів персональних даних, обробка яких обумовлена законною метою такої обробки.
- При здійсненні оперативного доступу співробітників органів Національної поліції до персональних даних, що обробляються в інформаційно-телекомунікаційних системах, реєстрах або базах даних застосовується автоматизований розподіл прав доступу за рольовим (функціональним) принципом.
- Обробка співробітниками органів Національної поліції персональних даних може здійснюватися лише за умови дотримання режиму конфіденційності цих

даних, якщо такий був встановлений суб'єктом персональних даних або законом.

- У випадку доступу співробітників Національної поліції у автоматичному режимі до персональних даних, що обробляються в інформаційно-телекомунікаційних системах, реєстрах чи базах даних відбувається обов'язкова автоматична фіксація такого доступу, з визначенням видів наборів даних, що були отримані, ресурсу, з якого отримана інформація та ПІБ і особи, яка отримала доступ до персональних даних.

Посадові особи органів Національної поліції можуть отримувати необхідні набори персональних даних з таких основних офіційних електронних джерел.

- Єдина інформаційна система Міністерства внутрішніх справ України та її функціональні підсистеми і ресурси згідно з додатком 1 по Постанови Кабінету Міністрів України від 14 листопада 2018 року № 1024, зокрема:
- національна система біометричної верифікації та ідентифікації громадян України, іноземців та осіб без громадянства;
- Національний банк біометричних даних Національної поліції;
- Єдиний державний демографічний реєстр України;
- інформаційний портал Національної поліції України;
- Реєстр адміністративних правопорушень у сфері безпеки дорожнього руху;
- система фіксації адміністративних правопорушень у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху в автоматичному режимі;
- інтегрована міжвідомча інформаційно-телекомунікаційна система щодо контролю осіб, транспортних засобів та вантажів, які перетинають державний кордон та її ресурси, тощо.

Через Інформаційний портал Національної поліції повинні оброблятися наступні основні набори персональних даних:

- Персональні дані осіб, щодо яких поліцейські здійснюють профілактичну роботу;
- Персональні дані осіб, які учинили адміністративні або кримінальні проступки, руху кримінальних проваджень; обвинувачених, обвинувальний акт щодо яких направлено до суду;
- розшуку підозрюваних, обвинувачених (підсудних) осіб, які перебувають у розшуку у зв'язку з ухиленням від відбування покарання або вироку суду;
- Персональні дані осіб, зниклих безвісти, які перебувають у розшуку;
- Персональні дані осіб, які не можуть надати про себе будь-яку інформацію у зв'язку з хворобою або неповнолітнім віком;
- Персональні дані осіб, затриманих за підозрою у вчиненні правопорушень (адміністративне затримання, затримання згідно з дорученнями органів правопорядку, затримання осіб органами досудового розслідування, адміністративний арешт, домашній арешт);
- Персональні дані осіб, які скоїли адміністративні правопорушення, провадження у справах за якими здійснюється поліцією;
- Персональні дані іноземців та осіб без громадянства, затриманих поліцією за порушення визначених правил перебування в Україні;
- Персональні дані, які внесені до дозвільних документів у сфері безпеки дорожнього руху та дозволів на рух окремих категорій транспортних засобів;
- Персональні дані складу нарядів поліції та слідчо-оперативних груп, що заступають на чергування;
- Персональні дані, зазначені в завданнях та орієнтуваннях, що доводились до нарядів поліції для реагування на повідомлення про кримінальні та адміністративні правопорушення, надзвичайні ситуації та інші події;

- Геолокації та маршрутів пересувань нарядів поліції, які отримані із планшетних комп'ютерів (мобільних терміналів) та засобами GPS, інші набори персональних даних, які відповідно до законодавства України підлягають внесенню до баз персональних даних, розпорядником яких виступає Національна поліція.

Таким чином, у період дії воєнного стану Національна поліція має дещо ширшу сферу збирання персональних даних. Разом з тим, обробка персональних даних посадовими особами Національної поліції здійснюється у автоматизованому порядку з використанням національних реєстрів і баз даних з обов'язковим дотриманням вимог Закону України «Про захист персональних даних».